ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನೋತ್ತರ ಮುಸ್ಲಿಂ ವೃತ್ತಿಪರ ಪಂಗಡಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ರಾಜೇಸಾ ಮುಜಾವರ[1] & ಎಮ್.ಎನ್. ಬೆನ್ನೂರ[2]

[1]ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ (ಚರಿತ್ರೆ ವಿಭಾಗ), ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ.

[2]ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್.ಟಿ.ಸಿ. ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬನಹಟ್ಟಿ.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18008968

ABSTRACT:

ಕ್ರಿ. ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ಮರುಭೂಮಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ, ಹಜರತ್ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅವರ ದಿವ್ಯ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಉದಯಗೊಂಡಿತು. ಏಕೇಶ್ವರವಾದ, ಸಹೋದರತ್ವ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆ ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಧರ್ಮವು ಕ್ಷಿಪ್ರವೇಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹರಡಿತು. ಅರೇಬಿಯಾದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಇಸ್ಲಾಂ ಸಿರಿಯಾ–ಪಾಲೆಸ್ಟೈನ್‌ನ ಉತ್ತರ ಭಾಗ, ಈಜಿಪ್ಟ್–ಉತ್ತರ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ವಲಯ, ಪರ್ಷಿಯಾ–ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಪಂದನವನ್ನು ಹರಡಿತು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರವೇಶವು ಮೊದಲಿಗೆ ಗಜ್ನಿ ಮತ್ತು ಘೋರಿಯರ ದಾಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆರಂಭವಾಗಿ, ನಂತರ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಮತ್ತು ಮೊಘಲರ ವೈಭವಶಾಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶ್ರೇಣಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತ ಉದಯದೊಂದಿಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಶ್ರಾಂತವಾಯಿತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಮೊದಲಿಗೆ 73 ಇದ್ದ ಈ ಪಂಗಡಗಳು ಇಂದಿಗೆ 150ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಚಪ್ಪರಬಂದ, ಭಗವಾನ, ಪಿಂಜಾರ, ನಾಲಬಂದ, ಖುರೇಷಿ, ಮೆಹತಾರ, ಮಾಪಿಳ್ಳೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಮುಂತಾದ ಪಂಗಡಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಗುರುತಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ವೃತ್ತಿಪರ ಪಂಗಡಗಳು ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ, ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದು, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

KEYWORDS:

ಪಂಗಡಗಳು, ವೃತ್ತಿಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಚಪ್ಪರಬಂದ, ಭಗವಾನ್, ಪಿಂಜಾರ, ನಾಲಬಂದ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವು ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸವಿಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವು ಅಪಾರವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಮರುಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಅರಳಿದ ಇಸ್ಲಾಂ ತತ್ವಗಳು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಾನಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಗುರುತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ವೈವಿಧ್ಯದ ಹೊಸ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿವೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 73 ಪಂಗಡಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಂದಿಗೆ ಅವು 150ಕ್ಕೂ

ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರ ಹೊಂದಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪರಂಪರೆ, ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತು ಪಡೆದಿವೆ. ಚಪ್ಪರಬಂದ, ಭಗವಾನ್, ಪಿಂಜಾರ, ನಾಲಬಂದ, ಖುರೇಷಿ, ಮೆಹತಾರ, ಮಾಪಿಳ್ಳೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಪಂಗಡಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮನೆತನದ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ವೃತ್ತಿಪರ ಪಂಗಡಗಳು ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದವು. ಯಾರನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ? ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ 'ಮುಸ್ಲಿಮ್' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರವೆಂದರೆ—ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅವರು ಆತನ ಪ್ರವಾದಿ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಮೂಲಭಾವನೆಗೆ ದೃಢನಂಬಿಕೆ ನೀಡುವ ಯಾರನ್ನೇ ಆದರೂ ಮುಸ್ಲಿಮನೆಂದು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ಮತಾಂತರದಿಂದಲೂ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇಸ್ಲಾಮಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ, ತಂದೆ–ತಾಯಿಯ ಪೈಕಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮಗುವನ್ನು ಸಹ ಸ್ವಭಾವತಃ ಮುಸ್ಲಿಮನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ, ಮತಾಂತರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ—ತಂದೆ–ತಾಯಿಯ ಪೈಕಿ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಇಸ್ಲಾಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ, ಅವರ ಮಗುವನ್ನೂ ಮುಸ್ಲಿಮನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಪರಂಪರೆಯ ನಿಯಮ.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪಂಗಡಗಳು: ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಂಗಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳು 73 ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಪಂಗಡಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸತ್ಯ. ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 150ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಂಗಡಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರೊಳಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಎರಡು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭೇದಗಳು—ಸುನ್ನಿ ಮತ್ತು ಷಿಯಾ—ಇವೆರಡೂ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಶಾಖೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದ ಆರನೆಯ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 6.25 ಕೋಟಿ. ಇದರಲ್ಲಿ 12.3% ಮುಸ್ಲಿಮರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ತನು–ಮನ–ಧನ ಅರ್ಪಿಸಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಲಿದಾನಗಳು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸ್ಮರಣೀಯ.

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದರು? ಹೇಗೆ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡರು? ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳಾಗಲು ಯಾವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಿತು? — ಎಂಬ ಕುತೂಹಲಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಲು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು. ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅವರ ಕಾಲಾನಂತರ, ಖಲೀಫರ ಯುಗದಲ್ಲೇ ಅರಬ್ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆಂದು ದಾಖಲೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ನೆಲೆಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆ ಎಂಟನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸುಲೈಮಾನ್‌ನ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದತ್ತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಂಡುಬಂತು. ಅದರ ನಂತರ 13ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಖಿಲ್ಜಿ ಸಂತತಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದತ್ತ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲಾಉದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ತನ್ನ ದಂಡನಾಯಕ ಮಲ್ಲಿಕಾಫರ್ ಮೂಲಕ 1297ರಿಂದ 1313ರವರೆಗೆ ದೇವಗಿರಿ, ವಾರಂಗಲ್, ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ಮತಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಿಸಿದುದಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ದೇವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಡಳಿತದ ಮೌಲಿಕ ರಚನೆಗಳೂ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು. ನಂತರ ತುಘಲಕ್ ವಂಶದ ಆಡಳಿತಕರ್ತರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಈ ದಾಳಿಗಳ ಅಲೆಗಳು ಶಮನಗೊಂಡ ನಂತರ, 1347ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಗಂಗೂ ಬಹಮನ್ ಶಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ, ಮುಸ್ಲಿಮರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಿಜಾಪುರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. 1481ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ನಿಧನವಾದ ನಂತರ ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿಗಳ ರಾಜ್ಯ 1486ರಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಉದಯಿಸಿ, ಬಿಜಾಪುರವನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಪೀಠವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಇಸ್ಲಾಮೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಇಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮುಸ್ಲಿಂ ವೃತ್ತಿಪಂಗಡಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಾಜ–ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದವು.

ಮುಸ್ಲಿಂ ವೃತ್ತಿಪಂಗಡಗಳು:

ಛಪ್ಪರಬಂದ ಸಮುದಾಯ ಛಪ್ಪರಬಂದ ಎಂಬ ಹೆಸರು 'ಛಾಪಾ'—ಅಂದರೆ ಮುದ್ರೆ—ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರು ಖೋಟಾ ನೋಟುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಥರ್ಸ್ಟನ್ (1909) ಅವರು 'ಛಪ್ಪರ' ಎಂದರೆ ಛಾವಣಿ, 'ಬಂದ' ಎಂದರೆ ಹೊಡೆಸುವವ ಎಂದರ್ಥ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿ ಛಾವಣಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಈ ಸಮುದಾಯವು ಬಿಹಾರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದವರಾಗಿರಬಹುದು. ಇವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ದೈನಂದಿನ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಮರಾಠಿಯ ಉಪಭಾಷೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ; ಉರ್ದು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಹ ಅಂತರ್‌ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಗುಪ್ತ, ಒರಟು ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಛಪ್ಪರಬಂದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಉಪಪಂಗಡಗಳಿವೆ— ಬಡ್ಭಾಯಿ, ನನ್ನೆಭಾಯಿ, ಚೆಗಾಂದೆ ಮತ್ತು ಬರಗಾಂದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಡೇಭಾಯಿ ಉಪಗುಂಪು ನನ್ನೆಭಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು

ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ ಮದುವೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೇ ತಂದೆಯ ನಂತರ ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯ ಹಕ್ಕು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಹೆರಿಗೆಯ ಮುನ್ನ 'ಸತ್ವಸ' ಅಥವಾ 'ಗೋಸ್ತಭರನ್' ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಶುಭಕೋರಿಕೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವೇ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕುಟುಂಬ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಜನನವಾದ ನಂತರ ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸೂತಕವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ, ನಂತರ ಕುಟುಂಬ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ವಿಧಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಋತುಮತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಫಲ್-ಪಿನಾನಾ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಮದುವೆ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗನಿ (ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ), ಗೋಧ್ ಭರಣಾ, ಅರಿಶಿಣ ಹಚ್ಚುವುದು, ನಿಕಾಹ್, ಕಬೂಲ್ ಕರನಾ, ಲಚ್ಚಾ ಮತ್ತು ಮೇಹರ್-ಜಿಲ್ವಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ನೈಜ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿವೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ವ್ಯವಸಾಯ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ, ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಬಡಗಿರಿ, ಚಾಲಕರ ಕೆಲಸ, ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಾರಾಟದಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವರು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಪಿಂಜಾರ (ನದಾಫ):

ಪಿಂಜಾರರು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಗೊಂದಲಗಳಿದ್ದರೂ, ಹತ್ತಿ ಹಿಂಜುವ ವೃತ್ತಿ ಇವರ ಗುರುತಿನ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಿ ಪಿಂಜಲು ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ 'ಪಿಂಜಾರ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳ ಆಡಳಿತದ ಹಿಂದೆ ಪಿಂಜಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಮುದಾಯವಿದ್ದಿತ್ತೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಿಂಜಾರರ ಕುರಿತು ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ, ಪಿಂಜಾರರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಎರಡು-ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಿಂಜಾರರು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಧಾರವಾಡ, ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉರ್ದು; ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬಳಸುವ ಲಿಪಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಿದೆ. ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲೇ ಬಹುತೇಕರು ತಾವೇ ಆಂಧ್ರ ಮೂಲದವರೆಂದು ನಂಬುವುದು ಇವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಐಕ್ಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ಥರ್ಸ್ಟನ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ "ದೂದೆ ಕುಲ" ಎಂಬ ಸಮುದಾಯವೇ ಇಲ್ಲಿ

ಪಿಂಜಾರರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಥರ್ಸ್ಟನ್ ಅವರ ವಿವರಣೆಗಳು ದೂದೆ ಕುಲದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಸಿಗುವುದಾದರೂ, ಅವರ ಮತಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ವೈವಾಹಿಕ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸೋದರ–ಸೋದರಿ ಸಂಬಂಧಿ ಮದುವೆಗಳು ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ವಿಧವೆ, ವಿಧುರ ಹಾಗೂ ವಿಚ್ಛೇದಿತರ ಮದುವೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ನಂತರ ಹಿರಿಯ ಮಗನೇ ಮನೆಯ ನಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಿಂಜಾರರ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೃತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ಹಿಂಜುವುದು, ಹತ್ತಿ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ವರ್ಣ ಬಿಡಿಸುವುದು, ಹುಲ್ಲು ಹೆಣಿಗೆ, ನಾರದ ತಂತಿ, ಆಸನ–ದಿಂಬು–ಚಾಪೆಗಳ ತಯಾರಿ ಮುಂತಾದ ಕೌಶಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವ್ಯವಸಾಯದ ಶ್ರಮಿಕರು, ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ–ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮುದಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣಾವಕಾಶಗಳು, ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಣೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಬಾಗವಾನ ಸಮುದಾಯ: ಬಾಗವಾನರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ, ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಧಾರವಾಡ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮುಂತಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉರ್ದು; ಬಳಸುವ ಲಿಪಿ ಪರ್ಸೋ–ಅರೇಬಿಕ್, ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಳಬಾಂಧವ್ಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದರೂ, ಕುಟುಂಬದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಹಿರಿಯ ಮಗನೇ ತಂದೆಯ ನಂತರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಏಳನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಡಿ–ಚೋಲಿ ಅಥವಾ ಗೋಧ್ ಭರಣಾ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವುದು ಇವರ ಪರಂಪರೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವೇ ಮೊದಲ ನಾಮಕರಣ, ನಲವತ್ತನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ಆಚರಣೆ. ಜನನ ಸೂತಕವನ್ನು ನಲವತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹಕಿಕಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುನತಿ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ಅಗತ್ಯ. ಮರಣಾನಂತರದ ಜಿಯಾರತ್ ಎಂಬ ಆಚರಣೆ ಮೂರನೇ ದಿನ ಹಾಗೂ ನಲವತ್ತನೇ ದಿನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಪೂರ್ವಜರಾತ್ಮಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಾಗವಾನರು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ತೋಟ ಕಾಯುವ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಹಣ್ಣು–ತರಕಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ, ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬಾಗವಾನ ಜಮಾತ್ ಎಂಬ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಇದೆ. ಇದು ಸಮುದಾಯದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ, ಕಲಹ ಪರಿಹಾರ, ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಾಗವಾನರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗೌರವ ನೀಡುತ್ತಾ, ಖಾಜಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ರಂಜಾನ್, ಬಕ್ರೀದ್ ಮತ್ತು ಮೊಹರಂ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬಗಳು. ಆದರೆ ಇವರು ಅನೇಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಂಗಡಗಳಿಗಿಂತ

ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಸ್ಲಿಂ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಮುದಾಯಗಳು (ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆ):

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ—ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ—ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಬಹಮನಿ, ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ, ಬರೀದ್‌ಶಾಹಿ, ಮೊಘಲ್–ದಕ್ಷಿಣ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ವೃತ್ತಿಗಳು ನಗರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ–ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿದ್ದವು.

ಕೆಳಗಿನವು ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವೃತ್ತಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ:

1. ಅತ್ತಾರ್‌ವಾಳೆ (ಇತ್ತರ/ಸುವಾಸನೆ ತಯಾರಕರು): ಇತ್ತರ, ಸುಗಂಧ ತೈಲ, ಧೂಪ–ಕರ್ಪೂರ ತಯಾರಿ. ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ.
2. ಮೊಮಿನ್ / ಅಂಸಾರಿ (ಜರಗಿ–ಜರಿಗಳು, ನೂಲಜೋಳಿಗಾರರು): ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್: ಶುಭ್ರಪಂಚೆ, ದಾರಿಯಾರ್, ತೊಪ್ಪಿ, ಪಾಗಡಿ, ಸೀರೆ. ಇಳಕಲ್–ಬನಹಟ್ಟಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವಾದ ಕೊಡುಗೆ.
3. ಕಸಾಯಿ / ಖುರೇಶಿ (ಮಾಂಸ ವ್ಯಾಪಾರ–ಬಲಿ ಕೆಲಸ): ಮಾಂಸ ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಬಲಿ ಕಾರ್ಯ, ಸ್ಕಿನ್–ಹೈಡ್ಸ್ ತಯಾರಿ.
4. ಖಟಿಕ್ (ಮಾಂಸ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವವರು): ಸ್ಲಾಟರ್‌ಹೌಸ್ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಮಾಂಸದ ಶುದ್ಧೀಕರಣ.
5. ನಲ್ಬಂಡ್ / ಸಲ್ಲಾಗರ್ (ಕುದುರೆ–ಶೂ ಮತ್ತು ಕುದುರೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ): ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಲಾಳ ಹಾಕುವುದು, ಕುದುರೆಗಳ ಸಾಕಣೆ. ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಕವಲೇರಿ (ಕುದುರೆ ಸೇನೆ)ಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ವರ್ಗ.
6. ಲೋಹಾರ್ (ಲೋಹ–ಉಪಕರಣ ತಯಾರಕರು): ಕತ್ತಿ, ಕವಚ, ಕೃಷಿ ಸಾಧನ, ಬೀಗ–ಬಾಗಿಲುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.
7. ಚಿತ್ರಗಾರ / ನಕ್ಕಾಶ್ (ಅಲಂಕರಣ–ಕಲಾವಿದರು): ಅರಮನೆ, ಮಸೀದಿ, ಸಮಾಧಿಗಳ ಅಲಂಕರಣ, ಅರೇಬಿಕ್–ಫಾರ್ಸಿ ಅಕ್ಷರ ಕೆತ್ತನೆ. ಬೀದರ್–ವಿಜಯಪುರ ಕಲಾ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು.
8. ಕಸಾಬ್ / ಜರಿ ವಾಲಾ (ಜರಿ–ಎಂಬ್ರಾಯ್ಡರಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು): ಜರಿ, ಕಸೂತಿ, ಶೇರ್ವಾನಿ ಅಲಂಕಾರ.
9. ಮನಿಹಾರಿ (ಚೂಡಿ ತಯಾರಕರು / ಮಾರಾಟಗಾರರು): ಗಾಜು ಮತ್ತು ಲಾಕ್ ಚೂಡಿ ತಯಾರಿಕೆ.
10. ರಂಗರೆಜ್ (ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣಗಾರರು): ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣಿಸುವುದು, ರಂಗ್–ಮಿಶ್ರಣ ತಯಾರಿಕೆ.
11. ಧೋಬಿ / ಸಾಫಿ (ಉಡುಪು ತೊಳೆಯುವವರು): ವಾಶಿಂಗ್–ಲಾಂಡ್ರಿ ಸೇವೆ.
12. ಹಜಾಂ / ನಾಯಿ (ಕ್ಷೌರಿಕರು): ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ವಧೂ–ವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ.
13. ಫಕೀರ್ / ದರ್ಗಾ ಸೇವಾಧಿಕಾರಿಗಳು: ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೇವೆ, ಭಕ್ತಿ–ಸಾಂತ್ವನ, ಇಲಾಜ್–ದುಆ.
14. ದೂದೆಕುಳ (ಹತ್ತಿ ಶುದ್ಧೀಕರಣ – ಪಿಂಜಾರರ ಸಮಾನ): ಹತ್ತಿ ಹಿಂಜುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಸಿಗೆ ತಯಾರಿ.
15. ತಂಬೋಲಿ (ಪಾನ–ಸೋಪಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು): ಪಾನ್ ತಯಾರಿ, ಸುಗಂಧ ಸೋಪಾರಿ, ಕಲ್ಕತ್ತು.
16. ಕಸಾಬ್–ಲೇದರ್ ವರ್ಕರ್‌ಗಳು: ಚರ್ಮ–ರಾ ಹೈಡ್ಸ್ ಕೆಲಸ, ಜಾಕೆಟ್–ಪಾದರಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಕೆ.
17. ದರ್ಝಿ / ದರ್ಜಿ (ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸ–ಟೈಲರ್ಸ್): ಶೇರ್ವಾನಿ, ಕುರ್ತಾ, ಪ್ಯಾಂಟ್–ಶರ್ಟ್ ಹೊಲೆಯುವವರು.
18. ಫಿದಾಯಿ (ಲೋಹ–ಕೆತ್ತನೆ ಕಲಾವಿದರು): ಲೋಹದ ಮೇಲಿನ ನಕ್ಕಾಶ್ ಕಲೆಯ ತಜ್ಞರು.

19. ಧಾನ್‌ಕುಟಾ (ಧಾನ್ಯ ಶುದ್ಧೀಕರಣ): ಗೋಧಿ–ಜೋಳ–ಅಕ್ಕಿ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ.
20. ಕುಮ್ಮಾರ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಂಗಡ (ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ ತಯಾರಿಕೆ): ಕುಂಭಕಾರಿಕೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಹಂಡೆ–ಹೂದಾನಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.
21. ಸಯ್ಯದ, ಶೇಖ್, ಪಠಾಣ್, ಮೊಘಲ್ (ವಂಶಾಧಾರಿತ, ವೃತ್ತಿ ಅಲ್ಲ): ಆಡಳಿತ, ಸೇನಾ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದವೀಧರರ ವರ್ಗ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಮಹಮ್ಮದ ಅಬ್ಬಾಸ್., (2009) ಘುಸ್ತ್ರಿ – ಇಸ್ಲಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
2. ಲಾಲ್ ಕೆ. ಎಸ್., (2019)., ಯಾರು ಭಾರತೀಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು.
3. ಅಲಿಭಾಯಿ., (1977) ಮುಸ್ಲಿಮರ ಹಬ್ಬಗಳು ಮತ್ತು ಉರುಸುಗಳು.
4. ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯ., (1970), ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಉತ್ಸವಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು.
5. ಹುಸೇನ್ ಕೆ. ಟಿ., (2025), ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಕಸನ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರು.
6. ಮುಜಾಫರ್ ಅಸ್ಸಾದಿ., (2021), ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.